

ІНКЛЮЗИВНИЙ РОЗВИТОК АГРОБІЗНЕСУ

**ВОЙЧУК Марія, здобувачка вищої освіти,
Уманський національний університет садівництва
м.Умань, Україна**

**КРИЖОВА Вікторія, здобувачка вищої освіти,
спеціальність 071 Облік і оподаткування
Миколаївський національний аграрний університет
м.Миколаїв, Україна**

Анотація: В науковій роботі визначено переваги інклюзивних моделей розвитку агробізнесу, окреслено основні виклики та перешкоди, що сповільнюють розвиток інклюзивних процесів у сільському господарстві. Враховуючи особливості та тенденції розвитку аграрного сектору в економіці України, вітчизняне сільське господарство можна визначити як один з найбільш стабільних видів економічної діяльності, що забезпечує передумови для майбутнього відродження національної економіки.

Ключові слова: інклюзивні моделі, агробізнес, сільські території, аграрний сектор, сталий розвиток.

Аграрний сектор відіграє провідну роль в економіці України, є основою для розвитку інших видів економічної діяльності та створення доданої вартості. У той же час функціонування вітчизняного сільського господарства протягом багатьох років страждало від серйозних соціально-економічних проблем, що уповільнило темпи його розвитку та обмежило його потенціал.

Розуміння забезпечення продовольчої безпеки та об'єктивної необхідності досягнення цілей сталого розвитку призвело до появи нових ініціатив, спрямованих на досягнення інклюзивного розвитку в агропродовольчому секторі. Інклюзивна модель розвитку зосереджена на всіх рівнях і елементах агропродовольчої системи шляхом підвищення продуктивності малих ферм, забезпечення рівного доступу до інформації, ресурсів і ринків, розширення можливостей для співпраці та отримання справедливої прибутків, незалежно від розміру та масштабу. Інклюзивна модель зорієнтована на дію продовж всього агропродовольчого ланцюга вартості та максимізацію цінностей як для споживачів, так і для бізнесу.

Інклюзивні моделі агробізнесу повинні зосереджуватися на збільшенні потенціалу для сталого розвитку сільського господарства та територій шляхом

створення умов для рівності, справедливості та економічної життєздатності за участю всіх, не виключаючи учасників агропродовольчих ланцюгів вартості.

На даний час впровадження інклюзивної аграрної бізнес-моделі стикається з багатьма викликами та обмеженнями, основними з яких є: обмеженість інформаційних потоків та комунікацій між дрібними товаровиробниками; великі території їх розміщення; ускладнена логістика; порушення зв'язків горизонтальної і вертикальної інтеграції та кооперації; зменшення величини економії на масштабах; збільшення ризикованості ведення господарської діяльності; низький рівень залучення у виробничий процес осіб із обмеженими фізичними можливостями; погіршення рівня інвестиційної привабливості агровиробників.

За участі державних установ, міжнародних організацій, приватних донорів капіталу реалізується низка інституційних ініціатив, спрямованих на пошук та використання більш інклюзивних форм та методів ведення агробізнесу. Ці ініціативи включають інклюзивні стандарти і вимоги, цільові галузеві програми розвитку, інструменти державно-приватного партнерства та формують стратегічні переваги для агробізнесу через реалізацію принципу інклюзивності (рис. 1).

Загальна концепція інклюзивного розвитку відповідає потребі пошуку нових моделей розвитку, які сприятимуть подоланню бідності, соціально-економічного розшарування населення. Також, за рахунок розробки відповідних економічних моделей, будуть досягнуті довгострокові темпи зростання та забезпечено рівний доступ громадян до необхідних ресурсів [2].

Виклики та загрози, що сьогодні постають перед Україною, впливають на розбудову інклюзивних моделей агробізнесу:

- 1) незавершеність інституційних механізмів підтримки структурної трансформації аграрного сектору та сільських територій у нормативно-правовому плані;
- 2) відсутність ринків збуту сільськогосподарської продукції;
- 3) окупація території та руйнування сільськогосподарських підприємств;

ПЕРЕВАГИ ІНКЛЮЗИВНИХ МОДЕЛЕЙ РОЗВИТКУ АГРОБІЗНЕСУ

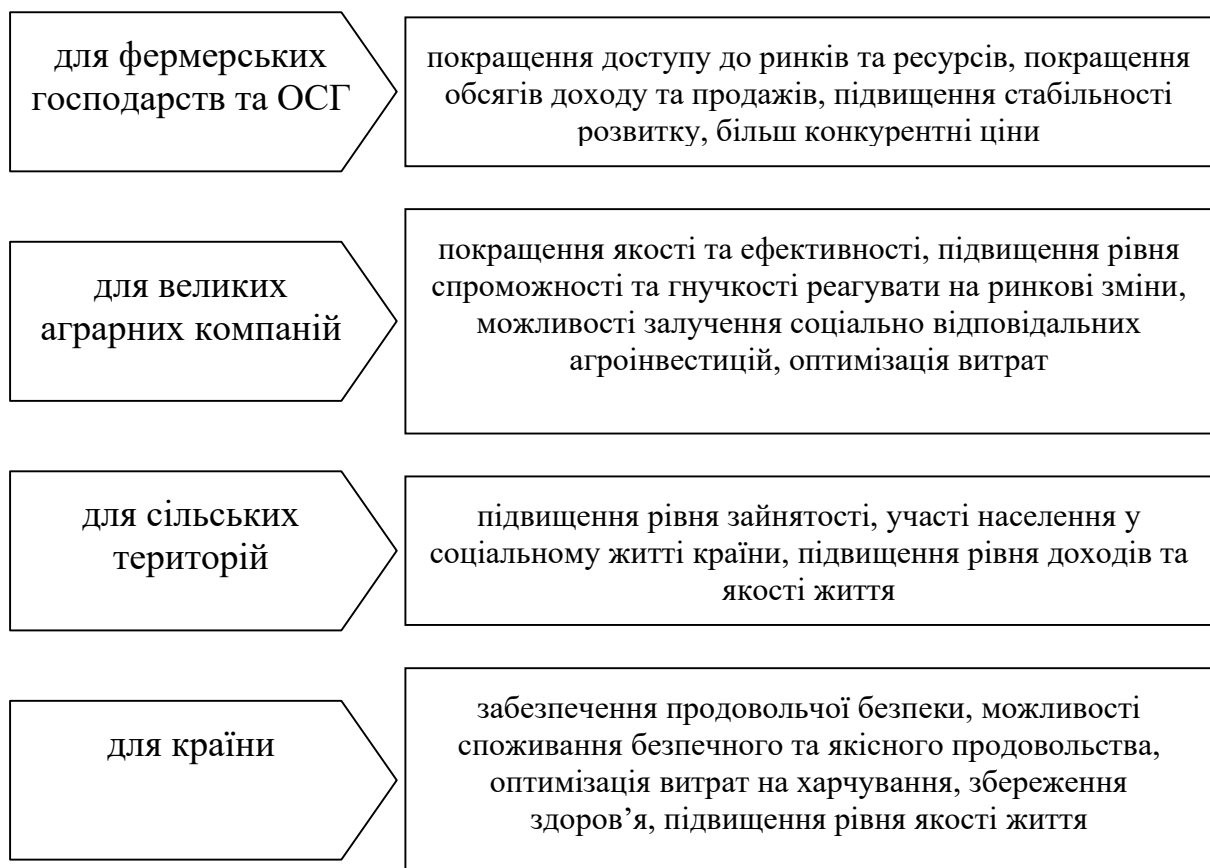

Рисунок 1 – Переваги інклюзивних моделей розвитку

Джерело: сформовано авторами з використанням матеріалів [1]

4) традиційно низький рівень фінансового забезпечення сільського розвитку, особливо там, де витрати на утримання та розвиток сільських територій накопичилися на балансах місцевих громад;

5) низький рівень оплати праці та доходів мешканців сільських територій, порівняно з іншими громадянами;

6) виснаженість та забрудненість ґрунтів, природні катаклізми, значна кількість пожеж;

7) загальне зниження добробуту та якості життя сільського населення протягом останніх років.

Вирішення проблеми підвищення добробуту та якості життя населення, що має стратегічне значення для економіки України, тісно пов'язане з підвищенням

ефективності та інклюзивності розвитку аграрного сектору економіки та сільських територій. Перехід до інклюзивних моделей розвитку агробізнесу може мати стратегічні переваги для всіх учасників агропродовольчих ланцюгів. Вплив економічної інклюзії на аграрний сектор вимагає чітких механізмів державного контролю задля досягнення завдань сталого розвитку.

Література:

1. Артёмова Т. І. Трансформація соціальної структури суспільства : пошуки засад інклюзивного відтворення національної економіки / Артёмова Т. І. // *Інноваційні ідеї в економічній науці: пошуки вирішення сучасних проблем* (2020) : матеріали науково-практичної конференції, 16 квітня 2020 року / [Артёмова Т. І., Бажал Ю. М., Бебешко Д. М. та ін.] ; Нац. ун-т «Києво-Могилянська академія», Каф. економічної теорії, Наук.-навч. центр «Інноваційна лабораторія»; НаУКМА. Київ : НаУКМА, 2020. С. 4-5.
2. Дідух С. М. Державне регулювання інклюзивного розвитку агропродовольчої сфери. *Актуальні проблеми інноваційної економіки*. 2020. № 4. С. 18-25.

***Abstract:** The scientific work identifies the advantages of inclusive models of agribusiness development, outlines the main challenges and obstacles that slow down the development of inclusive processes in agriculture. Taking into account the peculiarities and trends of the development of the agricultural sector in the economy of Ukraine, domestic agriculture can be defined as one of the most stable types of economic activity, which provides prerequisites for the future revival of the national economy.*

***Keywords:** inclusive models, agribusiness, rural areas, agricultural sector, sustainable development.*

***Науковий керівник - БІЛІЧЕНКО Олександр,
кандидат економічних наук, доцент
в.о. декана обліково-фінансового факультету,
Миколаївський національний аграрний університет***